

Tervetuloa

Isäntäperheeksi!

Connecting Lives, Sharing Cultures

Intercultural Programs Finland

AFS

AFS tulee sanoista *American Field Service*. AFS Intercultural Programs on kansainvälinen, yli 60 maassa toimiva kansainvälisyyskasvatusjärjestö. Järjestön toiminta sai alkunsa vapaaehtoisten ambulanssinkuljettajien aloitteesta 1914. Siitä lähtien AFS:n tavoitteena on ollut lisätä kulttuurien välistä vuorovaikutusta. Ajatuksena, että toisiaan vilpittömästi ymmärtävät ja toisistaan välittävät ihmiset ovat valmiita edistämään maailmanrauhaa.

AFS on poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton järjestö, joka harjoittaa opiskelija-, opettaja- ja vapaaehtoisvaihtoa. Joka vuosi yli 13000 nuorta muuttaa väliaikaisesti toiseen maahan oppiakseen uusia asioita ja kokeakseen jotakin, mistä he eivät vielä lähtiessään osaa edes haaveilla. Vuosittain Suomeen saapuu nuoria noin 30 maasta: noin 150 vaihto-oppilasta tutustuu suomalaiseen kulttuuriin vuosi- ja lukukausiohjelmassa ja 15 oppilasta kesäohjelmassa. Suomeen saapuvat nuoret ovat 15 - 18-vuotiaita.

Suomessa **AFS Intercultural Programs Finland** ry:n toiminut vuodesta 1948.

Vapaaehtoisvoimin

Ensimmäisen maailmansodan ambulanssinkuljettajien tapaan AFS:n toiminta perustuu yhä tänäkin päivänä, kaikkialla maailmassa, vapaaehtoistoimintaan. Suomessa AFS:n toiminnan mahdollistaa yhdistyksen yli 2500 jäsenen vapaaehtoinen työ. Suuri osa vapaaehtoisista on entisiä vaihto-oppilaita ja isäntäperheiden jäseniä.

Kansainvälistymistä kotona

Kansainvälisyys on arkikokemuksia ja – ehkäpä vielä kokemuksiakin enemmän – tapa ajatella. Kansainvälisyys näkyy asenteissa. Maailma pienenee mielissämme, kun yhteydenpito mantereiden ja maiden välillä helpottuu jatkuvasti. Tiedon ja kulttuurien välisen kanssakäymisen lisääntyessä kasvaa myös uteliaisuus erilaisuuteen.

AFS haastaa kaikki näkemään erilaisuudessa mahdollisuuksia.

Tähän oppaaseen on koottu tietoa, joka helpottaa isäntäperheen kansainvälistä arkea. Jos sinulle herää lisää kysymyksiä tai tarvitset muuta ohjeistusta, lisää tietoa löytyy osoitteesta www.afs.fi. Voit tietenkin myös soittaa AFS-toimistoon, 09 666 644.

Uusi perheenjäsen

Miten alkuun?

Jokapäiväiseen perhe-elämään osallistuminen on ensiarvoisen tärkeää vaihto-oppilaille, kun he tutustuvat suomalaisuuteen. Vaihto-oppilaalle on hyvä selvittää heti alussa mahdollisimman tarkkaan perheenne säännöt ja muut arkenne kannalta tärkeät asiat. Vaihto-oppilaita tulisi koskea samat oikeudet ja velvollisuudet kuin muitakin perheenjäseniä.

Uuden sisaruksen tulo perheeseen saattaa aiheuttaa mustasukkaisuutta etenkin perheen nuorimmissa lapsissa. Uudesta tilanteesta ja siihen suhtautumisesta kannattaa keskustella jo etukäteen. Avoimuutta, huumorintajua, joustavuutta ja kykyä keskustella asioista tarvitaan koko perheeltä.

”Olkaa kuten olette aina olleet ja ottakaa vaihto-oppilas mukaan yhteiseen toimintaan. Erilaiset pelit, esim. Monopoli, ovat hauskaa yhdessäoloa ja samalla vaihto-oppilas oppii myös suomea.”

Tämän oppaan loppuun on listattu ”Arjen avaimet” kysymyksiä, jotka on hyvä käydä läpi vaihto-oppilaan kanssa heti ensimmäisinä päivinä. Kysymysten avulla mahdollisesti kiusallisetkin asiat on helppo ottaa puheeksi. Jotkut kysymyksistä saattavat tuntua hassuilta tai itsestään selviltä. Uudelle perheenjäsenelle suomalaiset, ja erityisesti teidän perheenne, kirjoittamattomat säännöt ovat kuitenkin tuntemattomia. Keskustelemalla arjen askareista ja esimerkiksi jääkaapin ”käyttöluvista” kuulette nuoren omista kotioloista ja tutustutte samalla toisiinne.

Sopeutuminen kulttuurin kummallisuuksiin

Kulttuurien väliset erot voivat olla huomattavia jopa eurooppalaisten maiden välillä ja ensimmäiseksi onkin edessä sopeutumisprosessi. Esimerkiksi perhedemokratia, ruokailutottumukset, puhuttelutavat, siisteyskäsitukset ja pukeutuminen saattavat hämmentää puolin ja toisin.

Vaihto-oppilaat vertailevat usein Suomen oloja omiinsa ja saattavat tehdä nopeita johtopäätöksiä, liioitella ja nähdä asiat hyvin mustavalkoisina.

Vertailu voi toisinaan tuntua kohtuuttomalta ja jopa loukkaavalta. On kuitenkin tärkeää, että nuorta rohkaistaan keskustelemaan kaikenlaisista asioista ja hänelle sallitaan kriittisetkin mielipiteet. Tämä helpottaa vaihto-oppilaan sopeutumista, ja hän tuntee voivansa olla rehellinen.

Vaihto-oppilaat ovat tavallisia nuoria, jotka muiden nuorten tapaan saattavat joskus olla ajattelemattomia. Nuori saattaa tarvita toistuvia ohjeita yksinkertaisissakin asioissa. Ohjeistuksien lisäksi nuorelle kannattaa selittää, miksi asiat tehdään kuten ne tehdään. Näin ohjeistukset eivät kuulosta nuoren korvassa tarpeettomilta ja käsittämättömiltä käskyiltä. Ulkomaalaiset nuoret ovat myös usein vähemmän itsenäisiä kuin samanikäiset suomalaisnuoret ja tarvitsevat enemmän ohjausta.

Vieraassa kulttuurissa, vieraiden tapojen keskellä pienetkin asiat saattavat tuntua ylitsepääsemättömän vaikeilta ja koti-ikävä iskee. Perheen, ystävien ja tuttavien asioiden ikävöinti on luonnollista. Vaihto-oppilas saattaa olla ensimmäistä kertaa poissa tutuista kotiympyröistään. Parasta lääkettä ikävään on aktiivisuus. Toisaalta vaihto-oppilas tarvitsee myös yksinoloa ja rauhaa sulatellakseen kaikkia niitä uusia vaikutteita, joiden ympäröimänä hän jatkuvasti on.

*”Ole valmis
kyseenalaistamaan myös
omat rutiinisi ja tapasi toimia.
Keskity hyviin asioihin.*

*Älä vaadi itseltäsi, perheenjäseniltä
tai vaihtarilta liikaa.
Ole sellainen kuin olet,
niin vaihtarikin uskaltaa olla.*

Jos homma ei toimi, pyydä apua.”

Vieraan kielen jatkuva kuunteleminen ja ymmärtämisen pinnistely myös väsyttävät nuorta. Vaikka pahin väsymys on toki hyvä antaa nukkua pois, vaihto-oppilasta kannattaa kuitenkin kannustaa suomalaisen arkirytmiiin ja mukaan perheen menoihin.

Tukea ja apua

Jokaisella vaihto-oppilaalla ja isäntäperheellä on yhteinen yhdyshenkilö, joka auttaa mahdollisissa väärinkäsityksissä, pulmatilanteissa ja tukee vaihto-oppilaan kansainvälisyyskasvatusta. AFS:llä on yhdyshenkilöille tukimateriaali, jossa on kuukausittain vaihtuvat teemat ja tehtäviä, joiden tarkoitus on syventää kulttuurioppimista.

AFS:n kansainvälisten ohjeiden mukaan yhdyshenkilön tulee pitää yhteyttä vaihto-oppilaaseen ja perheeseen kerran

kuukaudessa. Yhdyshenkilöt ovat AFS vapaaehtoisia, joilla on usein omaa kokemusta vaihto-oppilaana olosta tai isäntäperheenä toimimisesta. Myös isäntäperhe tai vaihto-oppilas voi olla aloitteentekijä tapaamisia sovittaessa.

Jos oma yhdyshenkilönne ei pidä yhteyttä, olkaa yhteydessä paikallisyhdistykseenne tai AFS-toimistoon. Yhdyshenkilöön kannattaa olla yhteydessä myös silloin, kun kaikki sujuu hyvin. Mahdollisissa ongelmatilanteissa on tärkeää, että yhdyshenkilöllä on taustatietoa isäntäperheen ja vaihto-oppilaan yhteiselosta. Myös vaihto-oppilasta kannattaa kannustaa yhteydenpitoon yhdyshenkilön kanssa. Nuoren on sitten tarvittaessa helpompi puhua huolistaan ihmiselle, johon hän jo ehtinyt luoda luottamuksellisen suhteen.

Sopeutuminen vie aikaa puolin ja toisin. Arjessa saattaa tulla ristiriitaitilanteita, jotka eivät ratkea avoimella keskustelulla. Ottakaa tällöin yhteyttä joko paikallisyhdistykseenne tai AFS-toimistoon. Kun ongelmat käsitellään mahdollisimman aikaisessa vaiheessa, ne eivät pääse kasvamaan liian suuriksi. Mahdollisten ongelmien kanssa ei tarvitse jäädä yksin. Olemme mielellämme avuksi.

Joskus sopeutumisvaikeudet käyvät ylivoimaisiksi. Silloin vaihto-oppilas voidaan sijoittaa toiseen perheeseen. Tämä on käytäntö kaikissa AFS-maissa. Perheenvaihdosta neuvotellaan kaikkien osapuolten kanssa.

Kotona Suomessa

Voitte perheenä auttaa vaihto-oppilasta tutustumaan uuteen paikkakuntaan ja ihmisiin. Nuorta kannattaa myös rohkaista itse olemaan aloitteellinen ystävyysuhteiden luomisessa. On hyvä tiedostaa, ettei vaihto-oppilas välttämättä viihdy samassa ystäväpiirissä kuin perheen omat lapset.

Kokemuksemme mukaan vaihto-oppilaasta ja hänen suomalaisesta sisaruksestaan tulee harvoin sydänystävä. Useimmiten nuorten

väläinen suhde muodostuu tavanomaiseksi sisarusten väliseksi suhteeksi pienine erimielisyyksineen.

Nuorelle tulisi antaa tilaisuus kotikielen harjoitteluun alusta alkaen sallimalla hänen hoitaa omia asioita mahdollisuuksien mukaan. Vaihto-oppilas on täällä oppimassa uudesta kielestä ja kulttuurista, joten he eivät ole tulleet tänne pelkästään puhumaan omaa äidinkieltään.

Perheen, ystävien ja poika- tai tyttöystävän kanssa vietetty aika tulee olla tasapainossa. Seurustelun suhteen noudatetaan samoja sääntöjä kuin perheen omien lasten kanssa.

Koulu ja kieliopinnot

AFS anoo vaihto-oppilaalle koulupaikkaa isäntäperheen suosittelemasta koulusta. Vaihto-oppilaat käyvät koulua tavallisten suomalaisnuorten tapaan. He osallistuvat kokeisiin. Koeviikolla vaihto-oppilaan tulee kysyä kurssien opettajilta toivovatko he, että vaihto-oppilas osallistuu kurssikokeeseen vai tekeekö vaihtoehtoisesti AFS:n koeviikkotehtäviä.

On tärkeää, että vaihto-oppilas osallistuu koulunkäyntiin, jotta arkityö säilyy.

Lukujärjestyksen voi koota siten, että opiskelu olisi mahdollisimman antoisaa. Varsinkin alussa vaihto-oppilaan vähäisen kielitaidon vuoksi kannattaa ottaa enemmän esimerkiksi vieraita kieliä ja matemaattisia aineita.

Viikkotunteja tulee olla joka jaksossa vähintään 25.

Opiskelu vieraalla kielellä uudessa maassa saattaa aluksi tuntua ylivoimaiselta. Rohkaikaa vaihto-oppilastanne, kielitaidon karttuessa koulukin alkaa sujua.

Koulu sijoittaa vaihto-oppilaan yleensä lukion ensimmäiselle tai toiselle luokalle.

Kurssikirjoja kannattaa kysyä lainaan perheen vanhemmilta sisaruksilta tai tuttavapiiristä. Myös opettajilta tai koulun kirjastosta voi saada koulukirjoja lainaksi. Jos kirjojen lainaaminen ei onnistu, voi kirjoja tilata lainaksi AFS-toimistolta. Jakson päätyttyä vaihto-oppilas palauttaa lainatut kurssikirjat AFS-toimistoon.

AFS korvaa vaihto-oppilaille pakollisten lukiokurssien ns. tavalliset oppikirjat. Muut koulukulut vaihto-oppilas maksaa itse. AFS ei korvaa esim. kuvaamataidon materiaalmaksuja, erikoiskirjoja, sanakirjoja, laskimia, kyniä, vihkoja, retkiä, sisäänpääsymaksuja, yksittäisiin kursseihin liittyviä matkakuluja, tietokoneita/tabletteja, luokkakuvia, vanhojen päivä pukua tai muita vastaavia ylimääräisiä koulukuluja.

Vaihto-oppilaita on pyydetty tuomaan mukanaan Suomeen oma tietokone.

AFS korvaa kuuttia vastaan yli 3 kilometrin pituisista koulumatkoista aiheutuneet kustannukset halvimmalla kulkuneuvolla.

mukaan. Jos vaihto-oppilas haluaa kulkea alle 3 km matkan julkisilla kouluun, hän vastaa kuluista itse. Jos julkisia kulkuneuvoja ei ole ja joudutte kuljettamaan vaihto-oppilasta kouluun omalla autolla, olkaa yhteydessä AFS-toimistoon sopiakseenne mahdollisista korvauksista. Autokyyti kouluun korvataan vain poikkeustapauksissa ja etukäteen sovittuna. Maksimikorvaus on 250€ kuukaudessa.

Ohjeet kulukorvausten hakemiseen lähetetään isäntäperheille vaihdon alussa. Kulukorvauksia on haettava kuukauden kuluessa kulujen syntymisestä.

Kieli - avain kulttuuriin

Vaihto-oppilaita kehoitetaan aloittamaan kielen opiskelu jo kotimaassaan ennen Suomeen tuloa netissä tarjolla olevien kielikurssien avulla. Näistä he ovat saaneet tietoa oman maansa AFS-toimistolta.

Suomen AFS tukee rahallisesti vaihto-oppilaiden kielen opiskelua vaihto-ohjelman aikana (max 80€). On suositeltavaa, että vaihto-oppilaat osallistuisivat kielikurssille ainakin syyslukukaudella, jos paikkakunnallanne on sopiva kurssi tarjolla. Yleensä oppilaat osallistuvat kansalais- tai työväenopiston suomen tai ruotsin kielen kurseille.

Ilmoittautumiset kielten kurseille tulee usein tehdä jo ennen vaihto-oppilaiden saapumista Suomeen. Varmistatthän oman paikkakuntanne ilmoittautumisajat, jotta voitte tarvittaessa ilmoittaa oppilaanne kurssille jo valmiiksi.

Netin ja älypuhelimien käyttö

Vaihto-oppilaat pitävät yhä tiiviimmin yhteyttä kotimaahansa kännykän, sähköpostin, Instagramin, Snapchatin, Facebookin ja Skypen välityksellä. Jatkuva yhteydenpito kotimaahan kasvattaa kotikävyä ja hidastaa sopeutumista uuteen kulttuuriin ja isäntäperheeseen. WhatsApp -viestien lähettely ja nettipuhelut vievät nuoren henkisesti takaisin kotimaahansa, ja hän ikään kuin elää siellä omaa arkeaan internetin kautta. Kahdessa paikassa eläminen ei kuitenkaan onnistu ja vaihtokokemus kärsii.

AFS suosittelee, että vaihto-oppilas on yhteydessä kotimaahan noin kerran parissa viikossa.

Netissä vietettyyn aikaan kannattaa myös sopia pelisäännöt. Tietokoneen ja netin käyttörajoituksista on hyvä keskustella heti oppilaan saavuttua perheeseen, jotta vaihto-oppilas tietää miten toivotte, että teillä toimitaan. Kannattaa aloittaa tiukoilla säännöillä, joita voi sitten myöhemmin halutessaan lieventää.

Yhä useammalla vaihto-oppilaalla on blogi internetissä. Sinne kirjoittamisesta ja sopivista aiheista kannattaa keskustella nuoren kanssa heti vaihdon alussa. Perheen valokuvien julkaisusta sosiaalisissa medioissa kannattaa sopia säännöt heti aluksi.

Käytännön asioita

EU-kansalaisten rekisteröinti

EU-maiden ja Sveitsin kansalaisilla on oleskeluoikeus Suomessa. Heidän tulisi käydä rekisteröimässä oleskeluoikeutensa Maahanmuuttoviraston (MIGRI) palvelupisteessä, jos oleskelu Suomessa kestää yli 3 kk. Käytännössä voitte miettiä miten teette rekisteröitymisen kanssa: jos käytte vaihto-oppilaan kanssa Suomen rajojen ulkopuolella, alkaa oleskeluajan lasku alusta.

Oleskelulupa

Muista kuin EU-maista tulevilla vaihto-oppilailla on voimassa oleva oleskelulupa, Residence permit card, minkä he ovat anoneet ennen Suomeen tuloa. Heidän ei tarvitse tehdä mitään oleskelulupaansa liittyen Suomeen saapumisen jälkeen.

Rahankäyttö

Vaihto-oppilaat tarvitsevat ohjausta rahankäytössä, kuten nuoret yleensä. Heti alkuun kannattaa avoimesti ja rehellisesti keskustella siitä, mistä menoista ja hankinnoista vaihto-oppilas vastaa itse ja mistä vastaa perhe. Vain siten voidaan välttyä väärinymmärryksiltä.

Omat harrastuksensa vaihto-oppilas kustantaa itse, samoin vaatehankinnat. Suomen hintatasoa kannattaa havainnollistaa vaihto-oppilaalle esimerkiksi kertomalla, mihin kaikkeen perheen omien lasten mahdollinen viikko- tai kuukausiraha riittää.

Kun perhe harrastaa ja kulkee yhdessä, toivomme, että perhe maksaa vaihto-oppilaan ruokailut. Kulujen jakamisesta on hyvä keskustella vaihto-oppilaan kanssa etukäteen etenkin kalliimpien harrastusten tai retkien kohdalla (esimerkiksi huvipuistoreissut). Omien kavereidensa kanssa liikkueksaan vaihto-oppilas maksaa menonsa itse.

”Ruokakulttuurit ovat erilaisia. Ei kannata aamulla kantaa koko jääkaapin sisustaa esille, jos nuori on tottunut syömään aamuisin vain palan leipää. Alkuaikoina nuorella on iltaisin kovempi nälkä, kun hän ei vielä oikein osaa nauttia kouluruuasta.”

Rahankäytön suhteen on tärkeä muistaa, että perheen tulee tarjota ainoastaan:

- **majoitus** isäntäperheessä
- **ruokailut** kotona ja perheen kanssa yhdessä liikkussa (ellei asiasta ole matkojen tms. kohdalla erikseen muuta sovittu)

Muita vaihto-oppilaan menoja perhe saa maksaa, mutta siihen ei velvoiteta. Vaihto-oppilas ei saa maksattaa omia menojaan isäntäperheellä. Olkaa yhteydessä AFS-toimistoon, jos rahankäytöstä tulee vaihdon aikana ongelmia tai epäselvyyksiä.

AFS:n nettisivut ja materiaali

AFS:n nettisivuilta löytyy paljon tietoa isäntäperheille. Nettisivuilta voi tarkastaa myös AFS:n matkustussäännöt.

AFS-sääntöjä

Osallistumisopimuksessaan vaihto-oppilas sitoutuu noudattamaan tiettyjä ohjeita ja sääntöjä, jotka on laadittu turvallisuusnäkökohtia ja erilaisia vastuukysymyksiä ajatellen.

Ehdottomat kiellot

1. Vaihto-oppilas ei saa kuljettaa minkäänlaista moottoriajoneuvoa, vaikka hänellä olisi asianmukainen ajolupa. Perhe ei saa luovuttaa autoa, moottoripyörää tai moottorikelkkaa nuoren käyttöön edes tilapäisesti - ei edes yksityisalueella.

2. Vaihto-oppilas ei saa matkustaa peukalokyydillä yksin eikä muiden kanssa.

3. Huumeiden käyttö ja hallussapito on ehdottomasti kielletty.

Jos oppilas rikkoo näitä kieltoja, hänet lähetetään takaisin kotimaahansa.

Matkustaminen

Matkustaminen isäntäperheen kanssa

Kotimaassa vaihto-oppilas voi matkustaa isäntäperheensä kanssa vapaasti. Vaihto-oppilas voi lähteä isäntäperheen kanssa lomalle ulkomaille ilman erillistä lupaa Suomen AFS:lta. AFS-toimistoon on kuitenkin hyvä ilmoittaa suunnitelmista erityisesti pidempien matkojen yhteydessä.

Matkustaminen itsenäisesti

Suomessa vaihto-oppilas voi isäntäperheen luvalla vieraila toisessa perheessä. Perheiden aikuisten on sovittava yhdessä, että vierailu sopii molemmille. Itsenäisiin ulkomaan matkoihin oppilaan tulee pyytää lupa isäntäperheeltä ja AFS-toimistosta. AFS arvioi jokaisen matkan tapauskohtaisesti.

Interrail-matkat ovat ehdottomasti kielletty sekä kotimaassa että ulkomailla. Tarkemmat matkustussäännöt löytyvät nettisivuiltamme www.afs.fi

AFS-vakuutus

Sairastapaukset

Kaikki AFS-ohjelmaan osallistuvat vaihto-oppilaat on vakuutettu AFS:n kattojärjestön AFS Internationalin toimesta sairastapauksien ja tapaturmien varalta.

Vakuutus on voimassa kaikkialla muualla paitsi vaihto-oppilaan kotimaassa koko vaihdon ajan.

Vakuutus ei kata hammashuoltoa eikä mahdollisten jo ennen vaihto-oppilasvuotta todettujen sairauksien hoitoa.

Koska oppilaat vakuuttava yhtiö toimii ulkomailla, vaihto-oppilas ei voi suoraan laskuttaa vakuutusyhtiötä käydessään lääkärissä. Isäntäperhe ei myöskään ole koskaan suoraan yhteydessä vakuutusyhtiöön.

Suomen AFS-toimisto hoitaa kaikki kulukorvausvaateet vakuutusyhtiölle lääkärikäyntien jälkeen.

Kun vaihto-oppilas tarvitsee lääkäriä, toimi seuraavasti:

Varaa aika lääkärikeskuksesta

EU-kansalaiset voivat mahdollisuuksien mukaan käyttää myös julkisen terveydenhuollon palveluita.

Maksa (vaihto-oppilas tai isäntäperhe) lääkäri- ja lääkekulut ensin itse. Peri kulut AFS-toimistolta jälkikäteen. Huom. jos kyseessä kallis operatio, voit olla yhteydessä AFS-toimistoon ja sopia suorasta laskutuksesta.

Tee kulukorvauspyyntö annettujen ohjeiden mukaan, heti lääkärikäynnin jälkeen. Liitä mukaan asiaankuuluvat kuitit.

Orientaatiot

Ennen vaihto-oppilaiden Suomeen saapumista isäntäperheille järjestetään orientaatiotilaisuus, jossa käydään läpi vaihtovuoden vaihteita, iloja ja haasteita. Tilaisuudessa kerrotaan AFS:n toiminnasta ja selvitetään vaihto-oppilaan perheessä asumiseen liittyviä sääntöjä ja käytännön asioita.

Vuosi- ja semesteroppilaille järjestetään alku- ja loppuorientaatioleirit, jotka ovat vaihto-oppilaille pakollinen osa AFS-vaihtoa.

Joissakin paikallisyhdistyksissä saatetaan järjestää myös puolivälin orientaatio, eli niin sanottu Midstay-leiri, joka on vapaaehtoinen. Orientaatioleirit järjestetään yleensä viikonloppuisin.

Orientaatioiden tavoitteina on antaa nuorille eväitä suomalaisessa yhteiskunnassa pärjäämiseen ja kulttuurin ymmärtämiseen. Keskeisiä ovat myös nuoren omat tunteet. Orientaatioiden aiheita ovat AFS-sääntöjen lisäksi mm. kulttuuri, tavat, perhe-elämä, koulunkäynti Suomessa ja kieli. Vaihtoajan päättävällä loppuorientaatioleirillä pohditaan vaihdossa koettuja hetkiä ja niiden merkitystä sekä ennakoitaan kotiinpaluuta.

Paikalliset tapahtumat

AFS-paikallisyhdistykset järjestävät illanviettoja ja satunnaisia viikonloppu-tapahtumia vuoden aikana. Toivomme, että isäntäperheet ja vaihto-oppilaat osallistuvat näihin tapaamisiin mahdollisuuksiensa mukaan. Ne ovat hyviä tilaisuuksia saada vertaistukea ja tutustua toisiin isäntäperheisiin.

Paikallisyhdistykset saattavat järjestää myös lyhyitä matkoja. AFS:n paikallisyhdistysten aktiivisuus vaihtelee paikkakunnittain. Myös isäntäperheet voivat halutessaan olla aktiivisia tapahtumien suunnittelussa ja järjestelyissä.

Arjen avaimet

Oheinen kysymyslista on laadittu avuksenne arjen sujumiseen. Listaa voitte toki soveltaa ja täydentää omiin tapoihinne ja arjen tilanteisiinne sopivaksi. Kysymykset kannattaa käydä läpi vaihto-oppilaan kanssa heti alussa, jotta väärinkäsityksiä ei pääse turhaan syntymään.

Miten perheen vanhempia puhutellaan? (äiti, isä, etunimi?)

Mitä päivittäisiä askareita vaihto-oppilaan odotetaan

tekevän?

Vuoteen sijaus, oman huoneen siistinä pitäminen, kylpyhuoneen siistiksi jättäminen?

Mihin muihin kotitöihin vaihto-oppilaan odotetaan osallistuvan?
Roskien vieni, pihatyöt, pöydän kattaminen / siivoaminen, tiskaaminen?

Missä likapyykki pidetään? Onko erikseen pyykkipäivä?
Odotetaanko vaihto-oppilaan osallistuvan vaatteiden pesuun tai silittämiseen?

Kuinka usein lakanat ja pyyhkeet vaihdetaan? Kuka sen tekee?

Missä vaihto-oppilas voi säilyttää peseytymisvälineitään?
Ovatko shampoot, saippuat ja hammastahnat yhteiskäytössä?

Mihin kuntoon kylpyhuone jätetään käytön jälkeen?
Suihkuverho auki vai kiinni? Matto paikalleen?
Ovi auki vai kiinni? Missä pyyhkeitä kuivataan ja säilytetään?

KOTI JA PERHE

Pienistäkin asioista kannattaa sopia, sillä juuri ne pienet asiat alkavat ärsyttää ensimmäisenä. Eri kulttuureissa ja jo eri perheissäkin asioita hoidetaan eri tavalla. Alussa kannattaa sopia yhteiset toimintamallit. Vaihdon edetessä arki sitten osoittaa, mitkä käytännöt jäävät pysyviksi ja mitkä muokkaantuvat sitä mukaan, kun vaihto-oppilaasta kasvaa perheenjäsen.

What can I call you? (äiti, isä, by your first name?)

What am I expected to do daily besides making my bed, keeping my room tidy, leaving the bathroom clean?

Any other chores you expect me to do or share with siblings? Take out the trash, yard work, set/clear the table, do the dishes?

Where can I keep my dirty laundry until washday? When are the clothes being washed? Do you expect me to help with the washing, ironing, folding and putting them in the closets?

How often are the sheets and towels changed? Do I change the sheets in my own bed?

Where can I leave my toiletries? Will I share shampoo, soap and toothpaste or are some items considered personal property like hairbrush?

How do you want me to leave the bathroom after I have finished? Do you expect me to draw the shower curtain? Leave the mat on the floor? Leave the bathroom door open or closed? Is there a separate rack for my towel?

Kuinka usein voi käydä suihkussa päivän aikana? Onko kylpyhuoneeseen jonoa aamuisin?

How many times a day can I take a shower? Do I have to wait for my turn to use the bathroom in the morning?

Jätetäänkö WC:n kansi ylös vai alas? Missä säilytetään vessapaperia?

Is the toilet seat left up or down?
Where do you keep spare toilet paper rolls?

Kuka laittaa ruokaa? Voiko vaihtari osallistua? Kuka korjaa ruokailun jälkeen välineet pois? (oma lautanen, maito, leipä, pöydän pyyhkiminen)

Who prepares meals in your family? Can I help?
Who clears the table: puts away plates, milk, bread, cheese and wipes the table?

Onko yhteisiä ruoka-aikoja? Entä välipalat niiden välillä? Saako jääkaapilla käydä? Voiko ruokaa viedä omaan huoneeseen?

Do you eat certain meals together? What time do you eat? Can I help myself to food in the refrigerator during the day/ evening? Is there anything that I am not allowed to eat?
Can I take food into my room?

Millainen kännykkäliittymä kannattaa avata vaihto-oppilaalle ja laitetaanko saldoraja?

What would be a suitable mobile service for the student: hostfamily acquires one or student gets a pre-paid SIM-card? Should a limit be set for calling?

Mitä laitteita vaihto-oppilas voi käyttää kotona? Mikroaaltouuni, keraaminen liesi, tietokone (->internet), piano? Milloin voi katsoa TV:tä tai soittaa musiikkia?

What things can I use around the house?
Microwave, ceramic cooker, computer (->internet), piano?
What time or how late can I watch TV or play the stereos?

Saako vaihto-oppilas kirjoittaa perheestä sosiaalisissa medioissa (blogit, Facebook, Twitter jne.)? Saako perheestä otettuja valokuvia julkaista internetissä?

Can I mention your names (children/parents) on my blog, my Facebook profile etc.? Can I post photos of your family on any social media forums?

Onko talossa paikkoja, joihin vaihto-oppilas ei saa mennä? Entä ovia, jotka pitää aina muistaa sulkea tai jättää auki?

Are there any areas in the house where I am not allowed? Should certain doors be closed or kept open?

Voiko vaihto-oppilas mennä ulos ystävien kanssa iltaisin? Mihin aikaan täytyy viimeistään olla kotona koulupäivinä? Viikonloppuna? Mihin aikaan kotona on hiljaisuus?

Can I go out with my friends in the evening?
What time do you expect me to come home on weekdays? On weekends? When does everyone need to be quiet?

Kuka herättää vaihto-oppilaan?

Who wakes me up or will I use an alarm clock?

Saako polttaa tupakkaa? Missä?

Do you mind if I smoke? Where can I smoke?

Miten suhtaudutaan alkoholiin?

How do you feel about drinking alcohol?

Kuka ulkoiluttaa koiran?
Kuka vaihtaa kissanhiekan?

Whose job is it to take the dog out for a walk? Who changes the cat litter?

Osallistuttko uskonnollisiin tilaisuuksiin? Jos, niin pitäisikö vaihto-oppilaankin osallistua aina, joskus vai onko sillä merkitystä?
Voiko vaihto-oppilas käydä oman uskontokunnan järjestämissä tilaisuuksissa?

Do you attend religious services? If so, do you expect me to attend sometimes, all the time or does it matter?
Can I attend religious services of my faith?

Mitä vaihtari haluaisi harrastaa? Kuinka paljon perhe voi kuljettaa? Toimiiko julkinen liikenne?

What hobbies could I have? How often can you drive me to my hobbies or should I use public transportation if it is available?

Onko perheellä joitakin yhteisiä harrastuksia kuten urheilukilpailuissa tai peleissä käyminen, konsertit, teatteri, yhteiset loma- matkat? Jos perhe matkustaa yhdessä, kuka maksaa vaihtarin matkan?

Does the family share certain activities, for example: attend sport games, go to concerts or theatre, go on family vacations? On family vacations what am I expected to pay myself?

Miten vaihto-oppilaan raha-asiat hoidetaan?

What is the best way to manage my finances (should I open a bank account)?

Mitä vaihto-oppilas hankkii itse?

What types of articles or things am I expected to pay for? Personal toiletries, movie tickets, mobile phone bills etc?

Auttaako joku minua läksyjien kanssa?

Will I get help with my homework?

Voiko koulun jälkeen mennä muualle kuin kotiin?

Do I have to come straight home from school, or can I go somewhere else / see my friends?

KAVERIT

Vanhempien suhtautuminen lastensa kavereihin vaihtelee.

Miten usein kaverit saavat tulla kylään?

How often are my friends allowed to come over?

Voiko kavereille tarjota ruokaa jääkaapista?

Can I offer my friends something to eat from the refrigerator?

Voiko kaverit jäädä yöksi?

Can my friends stay overnight?

Voiko vaihtari olla yötä kavereiden luona?

Can I stay overnight at my friends' house?

Miten asiasta sovitaan? Sopivatko vanhemmat?

Should my host parents check beforehand from my friend's parents if it is ok for me to stay overnight?

Kenen kanssa vaihto-oppilas ei voi olla tekemisissä?

Are there certain people I should not hang around?

Entä poika-/tyttöystävät ja seurustelu?

Have you got any rules about dating?

Vinkkejä aiemmilta isäntäperheiltä

"Kävimme ensimmäisenä päivänä kaikki AFS lähettämät kysymykset perheemme tavoista läpi vaihto-oppilaamme kanssa. Uskomme, että siitä oli apua moneen asiaan."

"Koko perheen yhteiset ruokailut ja ruoka-ajat ovat tärkeitä."

"Vaikuttaa siltä, että säännöt ja kiellot eivät ole pahasta - vaan saavat vaihtarin kokemaan itsensä tärkeäksi ja tuntemaan että hänestä välitetään."

"Ei pitäisi olla mitään ennakko-odotuksia tai ajatuksia. Kaikesta voi selvitä puhumalla."

"Viikon jälkeen tuli selvästi väsähdys puolin ja toisin, kaikki vetäytyi hiukan eroon toisistaan. Asia kuitenkin laukesi kun siitä puhuttiin."

"Afs:n yhteyshenkilöltä parhaat neuvot. Turha jäädä yksin vatuloimaan, mitä tehdä."

"Nukkumaan menosta kannattaa huomauttaa - teini on teini ja haluaa mielellään valvoa."

"Avoin mieli, avoin kuuntelu ja avoin puhe sekä hyvä tahto ja kunnioitus ovat hyvä neuvo kaikkiin ihmissuhteisiin - niin tähänkin."

HÄTÄPÄIVYSTYS

Hätätilanteessa tavoitatte
AFS:n päivystäjän myös
toimiston aukioloaikojen
ulkopuolella numerosta
050 376 6650.

Saatte tämän
matkapuhelinnumeron myös
toimistomme
puhelinvastaajasta.

Connecting Lives, Sharing Cultures

AFS Intercultural Programs Finland
09 666 644, afsfm@afs.org, www.afs.fi